У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 148. СЕРЕДА, 19-го СЕРПНЯ 1970 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 19, 1970 No. 148. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 18-го серпня 1970

В АМЕРИЦІ

ДЕПАРТАМЕНТ РІЛЬНИЦТВА ПОБОЮЄТЬСЯ, що недуга кукурудзи так звана „ржа" може зменшити цьогорічний збір цієї культури на 10 відсотків. Оцінка втрат від ржі не докладна, бо втрати можуть бути більші від 10-ох відсотків. Одні твердять, що ржа може зменшити 5 відсотків цьогорічного врожаю, а інші говорять навіть про 50 відсотків. Докладнішу оцінку витрат можна буде дати аж за кілька тижнів. Внаслідок зменшення врожаю кукурудзи подорожчають свині, бо фармери їх кормлять кукурудзою. Вже подорожчала кукурудза минулорічного збору на яких 10 відсотків, як тільки появилися вістки про недугу ржі. Цьогорічний врожай кукурудзи передбачили на 4.6 більйона бушлів.

СТЕЙТОВА ПОЛІЦІЯ НА ОСТРОВІ під Ню Йорком заарештувала 57 молодих осіб у віці від 11-ох до 27-ох років, які там зорганізували були „прийняття наркоманів". В цій групі наркоманів крім 11-річної дівчини була ще її 15-річна сестра та 5 інших неповнолітніх, яких поліція завела до їхніх домів та віддала в опіку батьків. Облава поліції відбулася на год. 11:45 по полудні. Молоді наркомани не сподівалися поліції. 8 із них мали наркотики ЛСТ, гашиш да маріхуану. Для 8 осіб визначено кавцію у висоті 250 долярів, а для решти — по 25 долярів. З повищого видко, що батьки не дбають про своїх дітей, бо не знають, що вони роблять вночі.

СЕНАТСЬКА ПРАВНИЧА КОМІСІЯ переслала до Сенату проєкт зміни системи електорів, яку плянується заступити безпосередніми виборами президента під час загальних виборів. Сенатор демократ з Індіяни Бирч Бей, який є опікуном цього проєкту, заявив, що добре було б, коли б Президент щиро підтримав цей проєкт, бо тоді він легше став би законом. Палата Репрезентантів схвалила цю пропозицію ще минулого вересня більшістю 239 до 70-ох голосів. Щоб Сенат прийняв цей проєкт зміни Конституції, треба б більшости 67-ох сенаторів, але, як тепер справа стоїть, то до такої більшости бракує ще коло 12-ох сенаторів. Нерішені ще коло 10 сенаторів республіканців, головно консерватистів.

ФЕДЕРАЛЬНА КОМУНІКАЦІЙНА КОМІСІЯ вирішила, що радіові й телевізійні стації мусять визначити вільний час виступати на телевізії тим, які противляться війні у В'єтнамі. Комісія ствердила, що президент Ніксон часто послуговувався телевізією, обороняючи війну у В'єтнамі, то власники телевізійних стацій мають дозволити на те, щоб і противники Ніксона в цій справі могли йому відповісти. Гадають, що тепер Ніксон не буде так часто промовляти на телевізії. Але Комісія заявляє, що її рішення в справі війни не означає того, що противники Президента мають право відповідати йому після кожного його виступу на телевізії.

МЕМОРІЯЛЬНА БІБЛІОТЕКА ім. Джана ф. Кеннеді в Волтгемі в Массачусетсі відкрила для науковців і дослідників деякі свої відділи, між якими є документи, що відносяться до комуністичної Куби Фіделя Кастра, З цих документів виходить, що Джан Ф. Кеннеді цікавився справою Куби, як це видко зі споминів його тодішнього приятеля сенатора з Флориди Джорджа А. Сматерса, вже під час виборчої кампанії в 1960-му році. Обговорювали навіть можливість вбивства кубинського диктатора. Після виборів в 1960 р. президент Айзенгавер обговорював політичні проблеми, але в цій конференції не згадували справи інвазії на Кубу з так званої Свиньчої затоки. Після невдалої інвазії Кеннеді не цікавився Кубою.

У СВІТІ

В ІНДОНЕЗІЇ КОРУПЦІЯ В ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВАХ ПРИЙНЯЛА такі розміри, що 4 мільйонів мешканців столиці тієї країни, Джакарти, разом з президентом Сугарто, на знак обурення проти перекупних елементів погасили на 15 хвилин світла у своїх помешканнях, Сугарто заявив, що особисто вестиме кампанію проти перекупства, тим паче, що Індонезія якраз святкувала 25-тиріччя своєї державної незалежности.

ЧЕСЬКО - СЛОВАЦЬКІ ПРИКОРДОННІ ВЛАСТІ ЗАВЕРНУЛИ під кінець минулого тижня коло 400 туристів з Західньої Німеччини. Чесько - словацький, насичений тепер сталіністами уряд, замкнув кордони Чехо-Словаччини у зв'язку з другими роковинами совєтської інвазії, що припадають на 21 серпня ц. р. Уряд ЧССР здає собі справу з ворожих супроти СССР та власних сталіністів настроїв громадянства і лякається демонстрацій.

ПАПА ПАВЛО VI НАТАВРУВАВ у своїй промові в минулу неділю до вірних, які заповнили площу перед собором св. Петра у Римі, сучасний „культ тіла", яке в очах декого є „початком і кінцем" людини. Папа виступив проти натуралістичного з'ясовування життьових проблем, із сприянням нудизмові, еротизмові і сексуалізмові. Папа закликав до повороту до давніх форм пристойности і чесности в житті і до зберігання норм християнської моралі.

У СТОЛИЦІ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ САЙГОНІ СТАЛАСЯ трагічна подія: невідомий дотепер злочинець застрілив 21-річну американку, Вірджінію Кірш, яка тільки два тижні тому прибула туди, як добровільна працівничка Американського Червоного Хреста. Її знайшли мертвою в її помешканні недалеко головної кватири американських військ. Генерал Крейтон Абрамс висловив обурення з приводу того злочину і співчуття родині вбитої, яка прибула до Південного В'єтнаму безпосередньо після закінчення студій в Маямі-університеті в Огайо.

НОВИЙ БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕДВАРД ГІТ МАЄ поважні труднощі: він обіцяв був у передвиборчій кампанії знизити податки і та обіцянка була головною причиною його виборчої перемоги. Але робітничі спілки наполягають на нову знижку платень і винагород, що погрожує зростом інфляції. Прем'єр Гіт і члени його уряду ведуть трудні переговори з робітничими спілками: державні службовики, вчителі, поштовики, сталеварники, залізничники і рудокопи погрожують страйками, які можуть захитати британською економікою та підважити повагу консервативного уряду всередині Британії і поза нею.

У ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ПОВІНЬ: зливні дощі переповнили канали в столиці Північної Ірляндії Бельфасті й цілі дільниці опинилися під водою. Британські вояки, які втихомирювали були демонстрантів католиків і протестантів, тепер рятували одних і других.

Президент підписав закон про контролю цін і платень

Вашингтон. — Президент Ніксон нерадо підписав закон про котролю цін і платень та рент, який уповажнює його заморожувати ціни й платні. Та Ніксон одночасно заявив, що він не скористає з цього закону, бо контроля Урядом цін і заробітних платень не надається до теперішнього стану економіки. Контроля мала б бути останнім засобом до того, щоб сповільнити інфляцію, а тепер економіка і без контролі виявляє показники поправи. Президент Ніксон заявив, що Конґрес хоче скинути відповідальність за контролю платень і цін на Президента. Конґрес міг взяти цю відповідальність на себе і схвалити обов'язкову контролю, а не давати повновласть Президентові, щоб пізніше його оскаржувати в тому, що контроля не дала бажаного успіху. Провідник Палати Репрезентантів спікер МекКормек заявив, що Президент з політичних мотивів не хоче користати з права контролі. Президент відкидає цей закид в бік демократів.

Віце-президент Еґню таврує пацифістичних сенаторів

Маямі Біч. Віце - президент Спіро Еґню виступив в понеділок 17 серпня ц. р. на конвенції Ветеранів заморських воєн в Маямі Біч на Флориді з різкою великою промовою проти зголошеного в Сенаті внеску, щоб визначити кінець американських воєнних дій у В'єтнамі на кінець цього року та відкликання всіх військовиків із В'єтнаму до половини наступного року. Той внесок зголосили демократичний сенатор Джордж Мек Ґоверн з Савт Дакоти і республіканський сенатор Марк О. Гатфілд з Ореґону, — вони обидва мали завжди марку сенатських „голубів", противників В'єтнамської війни. Віце-президент Еґню назвав їхній внесок „пляном на першу в історії Америки воєнну проґру" і таврував обох тих сенаторів, як „безвідповідальних пацифістів" і „нетерпеливих ізоляціоністів". Еґню признав, що виступ різкий, але, мовляв, внесок обох тих сенаторів найрізкіший і найбільш небезпечний за останніх не 19 місяців, в яких урядує президент Ніксон, а за останніх 19 років. Він твердив, що коли б Сенат прийняв той внесок і він став законом, то це було б загиренням Паризької конференції про В'єтнам, бо Північний В'єтнам не потребував би давати ніяких концесій за відкликання з В'єтнаму беззастережно і цілістю американських військ: комуністи власне цього й домагаються. Еґню твердив далі, що одностороннє відкликання американських військ з Південного В'єтнаму мусіло б довести до скомунізування Південного В'єтнаму, після чого побібну долю зазнали б усі інші південно -азійські країни. Упав би міжнародний престиж Америки і ніхто з американських союзників не міг би вірити у вартість американських зобов'язань. Віце - президент Еґню не піддавав у сумнів патріотизму названих сенаторів і їх однодумців, але піддав під сумнів їхню політичну мудрість та правильність осуду. Пресовий секретар Білого Дому Роналд Зіґлер потвердив, що президент Ніксон поділяє становище віце- - президента Еґню і так само противиться тому внескові названих двох сенаторів.

Д-р З. Л. Мельник доповідатиме на наукових конференціях

Колюмбус (М. І.) — На запрошення її організаторів, д-р З. Л. Мельник візьме участь у науковій конференції про „Реґулювання підприємств публічного користування в динамічнім суспільстві". Ця конференція відбудеться в Огайо Стейтовім Університеті в Колюмбус, Огайо, від 19-го до 22-го серпня. Її учасниками будуть професори університетів з того тейту. Д-р Мельник також прийняв запрошення на наукову конференцію про „Проблеми реґулювання підприємств публічного користування". Її учасниками будуть професори університетів з усіх ЗСА. Відбудеться ця конференція у днях від 31-го серпня до 4-го вересня в Дартмонт Коледжі, Ню Гемпшір. Д-ра Мельника, що є професором фінансів на Синсинатськім Університеті, Синсинаті, Огайо, уважають знавцем економічних і фінансових проблем установ публічного користування. Уже попередньо він брав участь на різних того роду конференціях, чи то як учасник, чи як доповідач - спеціяліст. Недавно він свідчив перед стейтовою комісією в стейті Огайо, як експерт у справах рентовности й норми зиску в телефонічних підприємствах.

ЗСА випустили другу ракету „Посейдон" без совєтського спостерігача

Кейп Кеннеді, Флорида. —Підводний човен „Джеймс Медісон" з-під води випустив 17-го серпня другу многократну ракету „Посейдон", в часі, коли совєтський травлер був сотки миль на півночі і не міг приглядатися цій пробі, як це було два тижні тому при випущенні першої ракети цього типу. Тоді совєтський корабель-шпигун був у віддалі тільки 3,000 ярдів від місця вистрілу ракети і старався виловити з води частини ракети, які впали в океан після експльозії „Посейдона". Ракету „Посейдон" випущено о год. 12:16 по полудні. Ракета ця довга на 34 стопи. Вона має вибухові атомові матеріяли, які можуть частинно вибухати кілька разів над ворожою територією. Випущена з підводного човна ракета летіла вгору серед диму, а пізніше в напрямі на південь понад океан до призначеної цілі. Її видко було на березі океану з віддалі 30-ох миль.

Ізраїль твердить, що Єгипет і СССР далі порушують перемир'я

Єрусалим. — Ізраїльський міністер закордонних справ Абба Ебан заявив в понеділок 17 серпня ц. р. на пресовій конференції, що Єгипет і Совєти продовжують пересування протилетунських ракетних становиць ближче до Суезького каналу, всупереч виразній постанові умови про перемир'я з 7 серпня ц.р. Ізраїльський міністер заперечив твердження американського секретаря оборони Мелвіна Лерда, що закидів Ізраїлю не можна перевірити: Абба Ебан наполягав, що ізраїльські закиди на адресу Єгипту і СССР щодо ламання перемир'я будуванням нових ракетних баз вздовж Суезького каналу є „правильні і докладні". Але ізраїльський міністер признав, що ті закиди не перешкоджують розпочати мирові переговори і закидав арабській стороні, що це вона зволікає. Він виявив, що єдиною причиною, чому дотепер не розпочались мирові переговори, є суперечка за місце і рівень переговорів. Ізраїль і офіційний мировий посередник Об'єднаних Націй для справ замирення на Близькому Сході, шведський дипломат Гуннар Яррінґ, хочуть, щоб місцем переговорів був острів Кіпр на Середземному морі і щоб розмови велися з приявними там міністрами закордонних справ, — Єгипет і Йорданія наполягають, щоб розмови велися у Ню Йорку між акредитованими в Об'єднаних Націях амбасадорами. За твердженням газет — постійні скарги Ізраїлю проти Єгипту і Совєтського Союзу за буцім-то порушування ними воєнного перемир'я не знаходять признання у Вашингтоні і тому спричинили прохолодження відносин між ЗСА і Ізраїлем. Американські керівні кола вважають, що ті ізраїльські скарги роблені виключно з політичних мотивів і що вони тільки погіршують атмосферу, потрібну для ведення переговорів про замирення. Знову ж Ізраїль твердить, що порушування арабами і Совєтами воєнного перемир'я піддає під сумнів, чи можна взагалі вірити таким контрагентам, що вони дотримають будь-яку умову.

У Ливані обрано на президента прозахідного міністра фінансів

Бейрут, Ливан. — Ливанський парлямент, який складається з 99 послів і за тамошньою конституцією вибірає президента на 6-тиріччну каденцію, обрав в минулий понеділок 17 серпня на президента міністра фінансів в останньому тамошньому уряді, Сулеймана Франджеха. У двох перших голосуваннях, в яких треба було двох третіх голосів, ніякий кандидат не отримав їх. — аж у третьому голосуванні, в якому вирішувала звичайна більшість голосів, вибір виграв Сулейман Франджех — одним голосом більшости: 50:49. Він був членом малої центрової партії і його кандидатуру підтримували три праві партії, — проти Еліяна Саркіса, губернатора ливанського державного банку. Новий президент почне урядувати 23 вересня. Ливанський президент має більші права, як монархи в конституційних державах, і грає поважну ролю на Близькому Сході, будучи неначе посередником між радикальними лівими арабськими проводарями з Єгипту, Сирії, Альжиру й Іраку, та правими — з Савді Арабії, чи Кувайту. Новий ливанський президент признає партизанським організаціям колишніх палестинських втікачів право боротися за свою справу, але виступав проти того, щоб ті організації безвідповідально наражували своїми діями Ливан на відплатні репресії збоку Ізраїлю.

Відбудеться 25-та Конференція Молоді Українського Національного Об'єднання Канади

Торонто. — У днях від 4 до 7 вересня в Торонті відбудеться 25-та Крайова Конференція МУНО — Молоді Українського Національного Об'єднання в Канаді, першим головою якої в 1934 році був теперішній сенатор Павло Юзик, перший заступник президента УНСоюзу на Канаду. Ділові наради МУНО відбудуться 5-го вересня, в часі яких будуть виголошені програмові доповіді. У суботу 5-го вересня в готелі Кінґ Едвард Шератон — конференційний бенкет, о 6-ій вечора. Почесними промовцями на бенкеті будуть сенатор Павло Юзик з Оттави і проф. Володимир Романів з Віндзору. У неділю 6-го вересня в „О"Кіф Сентер" о год. 2:15 хвилин розпочнеться концерт українського слова, пісні і танку, який буде повторений і о год. 8:15 вечора. В концерті крім різних мистецьких колективів, візьмуть участь відомий кіноактор Майк Мазуркі — Мазуркевич і Василь Шуст — драматичний актор і рецитатор віршів, також хор УНО „Дніпро" з Судбур, хорово - танцювальний ансамбль МУНО, „Дунай" із Ст. Кетринс, танцювальний ансамбль МУНО „Калина" з Торонта, танцювальний ансамбль МУНО „Русалка" з Вінніпеґу й ін. На концерті буде показана музична картина „Запорозькі герці", за сценарієм Б. Будного. Підготовний Комітет для виведення цієї імпрези очолює М. Орихівський б. голова МУН в Канаді. Головою Організаційного Комітету 25-ої Крайової Конференції МУНО є Михайло Гальчук, головою Крайової Управи Молоді Українського Національного Об'єднання є Теодор Марунчак.

Опубліковано книгу матеріялів з процесів В. Чорновола, М. Масютка, М. Озерного та інших

Ню Йорк. — В серії „Документи", що появляється в рамцях Суспільно-Політичної Бібліотеки у Видавництві „Сучасність", вийшла окремим книжковим виданням, як її число 5-е, п. н. „Українська інтеліґенція перед судом КҐБ", збірка оригінальних матеріялів із процесів відомих в Україні й на заході українських культурних діячів Вячеслава Чорновола, Михайла Масютка, Михайла Озерного та багатьох інших. Склалися на зміст цього збірника матеріяли — листи, заяви, скарги й останні слова на судових процесах, крім вище згаданих, ще також Ярослава Геврича, Івана Геля, Ярослави Менкуш, Михайла Гориня і Святослава Караванського. Окрему групу в збірнику становлять звернення культурних діячів України, між ними А. Горської, З. Франко, С. Параджанова, Н. Світличної до судових і партійних установ, як також їхні клопотання в справі арештованих. У кінцевому розділі надрукована низка документів — листи, слова і звернення В. Чорновола, І. Дзюби, В. Стуса, М. Гориня та інших до ЦК КПУ, Верховної Ради УССР, Правління СПУ й інших режимних установ. Завершується книжка показником імен. У передмові від видавництва стверджується, що опубліковані у збірці документи „виявляють нові факти та кидають додаткове світло на умови, в яких переслідувано українських патріотів. Ці матеріяли поширюються у відписах серед населення України. Ми друкуємо їх у переконанні, що українці поза межами батьківщини і чужинці повинні знати те, що Москва намагається усіми засобами затаїти: наявність репресій на Україні та самооборони нашого народу". Нараховує книга 252 сторінки й видана у виконаній мистцем Яковом Гніздовським обкладинці.

В суботу на Союзівці буде концерт піяністки Марії Цісик

Союзівка, Кергонксон, Н. Й. — В суботу 22 серпня ц. р. атракцією кінця тижня на цій Оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах буде концерт молодої й відомої вже піяністки Марії Цісик, тепер учительки гри на фортепіяні та викладача теорії музики у Стейтовому Університеті Ню Йорку в Бінґгемптоні. Марія Цісик закінчила свої музичні студії бакалаврським ступенем у Музичній Школі Джуліярда в Ню Йорку, де вона була потім викладачем історії і теорії музики. Тепер Марія Цісик приготовляється до докторату з музикології на Корнельському Університеті. Відбудеться концерт о год. 8:30 вечора, у великій залі „Веселки". В антрактах концерту виступатиме Ансамбль Союзівки. Після концерту буде забава з танцями при грі оркестри „Амор".

Марія Цісик

День перед тим, у п'ятницю 21 серпня ц. р. буде забава з танцями, до яких гратиме оркестра Союзівки під проводом Ірини Біскуп. Цього ж дня відбудеться вибір щотижневої кралі „Союзівки". Попередніми тижнями — 7 серпня Кралею Союзівки була обрана Християна Мурована, донька Марії й Антона Мурованих, студентка Сеніор Гайскулу в Мілвілл і цього літа Курсів Українознавства на Союзівці, пластунка самітниця і членка УНСоюзу; в контесті краси школи в Н. Джерзі вона здобула перше місце. У п'ятницю 21 серпня Кралею Союзівки була проголошена 19-річна Оксана Савчук, студентка мистецтва в Купер Юніон Коледжі в Ню Йорку, пластунка і членка УНСоюзу.

В неділю 23 серпня ц. р. о год. 8:30 в рямцях щоденних недільних культурно-мистецьких вечорів відбудеться доповідь мґра Ореста Городиського з Чикаго на тему „Генерал Іван Васильович Турчин, особистий приятель президента Абрагама Лінкольна". По полудні в неділю в залі „Веселки" буде відбуватися виставка філятелії, відзнак і військових відзначень. Одночасно на цій же залі буде продовжуватися в и с тавка малярських праць Е. Козака, Я. Гніздовського, Л. Гуцалюка і скульптур Ярослави Геруляк.

КОЗАЦЬКОМУ РОДУ НЕМА ПЕРЕВОДУ

Спостерігаючи наше українське життя в ЗСА і Канаді під час цьогорічних вакацій, можна б оправдано набрати враження, що кожна наша організація, від Українського Народного Союзу починаючи, це організація молоді. Молодь на Союзівці, молодь на таборах, молодь їздить, всюди молодь. Тисячі цієї молоді взяли участь і в недавньому Українському Національному Фестивалі в Давфині, в Манітобі що відбувся 31-го липня та 1 і 2-го серпня. На фото: українські пластуни і пластунки в марші під час урочистого відкриття згаданого Фестивалю. В цьому поході, крім державних і міських достойників, представників установ та численних відповідно удекорованих возів вперше взяли масову участь понад 500 уніформованих пластунів і біля 300 сумівців.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Непорушний мур

Підписаний минулого тижня пакт неагресії між Німецькою Федеративною Республікою, чи пак Західньою Німеччиною і СССР залишив незмінною і незлагідненою найбільшу болячку всіх німців, за винятком нечисленної комуністичної верхівки у Східній Німеччині: мур ганьби, проведений почерез Берлін 13 серпня 1961 року. Після того, як з-посеред 16 мільйонів населення східньої підсовєтської зони Німеччини, яку Москва проголосила 7 жовтня 1949 р. „суверенною Німецькою Демократичною республікою", 3 мільйони німців утекли на Захід, німецькі комуністи за порадою, згодою і благословенням Москви рішили фізично покласти край дальшому відпливові потрібних східньонімецькій економіці людей. Все ж за 9 років існування берлінського муру ганьби таки коло 30.000 східніх німців різними способами втекли на захід. 140 німців згинули в тих спробах. Нині втеча з Східнього Берліну стала майже неможливою: бетоновий мур простягається на 28 миль між західнім і східнім Берліном.

Соціялістичний канцлер Західньої Німеччини погодився визнати державно - політичних „статус кво" в Середній Европі в надії, що політикою „співіснування" зможе більше осягнути від Москви, як політикою принципової опозиції, вічного напруження і холодної війни. Але єдиною „поступкою", яку Москва зробила канцлерові Віллі Брандтові, було прийняття до відома його заяви, що той пакт неагресії з Москвою не заперечує старання осягнути об'єднання мирним способом двох частин Німеччини. Ця декларація має суто теоретичне значення, без будь-якої практичної вартости. Відомо, що Москві вигідно мати Німеччину поділеною навіки, як гарантію її слабости, і відомо, що комуністи погоджуються на „об'єднання мирним шляхом" — на базі заведення комуністичного устрою в цілій Німеччині.

Промовчання у німецько - совєтському пакті неагресії берлінського муру і брак будь-якого злагіднення щодо безпосередньої комунікації між двома частинами поділеного Берліну — це моральна й політична поразка Віллі Брандта. Якщо переговори, які в цій справі ведуть військові команданти чотирьох зон великого Берліну — трьох у Західньому й одної у Східньому Берліні, не доведуть до якогось злагіднення цієї болючої для німців проблеми, то це може стати політичною катастрофою для німецької соціял - демократії і її теперішнього лідера.

Сумне 30-ліття Прибалтики

Тридцять років тому, використовуючи напружену ситуацію в Европі, спричинену союзником СССР — гітлерівською Німеччиною, Москва посунула війська через північно - західній кордон і „визволила" три незалежні держави: Естонію, Латвію і Литву, Прибалтійські країни, що в минулому вже мали „щастя" побувати в пазурах царського білого орла, опинилися під червоною окупацією тієї ж самої Росії. 30 років тому інсценізовано прохання „трудящих Прибалтики" щоб їх прийняли до складу СССР, так, як це було інсценізовано в окупованій совєтською армією Західній Україні та Західній Білорусі. Серед діячів у країнах вільного світу були тоді люди, які протестували проти загарбання большевицькою імперією трьох незалежних держав, але московські танки й гармати вух не мають.

Під час другої світової війни народи Прибалтійських країн створили як у нас на Україні УПА, свої збройні сили, особливо потужні в Литві, котрі боролись проти фашистів і комуністів, захищали своїх людей від вивезення на Сибір чи в Німеччину на каторжну працю, боронили селянське майно. По війні десятки й сотні тисяч литовців, естонців і латишів заслано на Сибір та в Азію, а на їх місце прибули в ті малі республіки переважно російські поселенці. Однак, невеликі кількісно народи Прибалтики ставили й ставлять зразковий опір окупантові. У Латвії, наприклад, що нараховує заледве два мільйони населення, Спілка Письменників Латвійської ССР нараховує понад 200 осіб, і ніхто з них не написав одного рядка російською, чужою мовою. В столиці Латвії, Ризі, культурні діячі не дозволили обернути закриті режимом церкви й собори на склади - звалища. В соборі Домському, з XIII століття, відбуваються концерти на старовинних органах. Київська „Літературна Газета" з 7-го серпня зазначила, що в Ризі немає церковних будов, „захаращених складом. Храм залишається храмом — місцем духовного збагачення, як у Домському соборі".

Значну допомогу своїм народам, виступаючи в обороні їх прав на власну державність, подають великі спільноти еміґрантів із Естонії, Латвії та Литви, до яких українці мають дійсно братерські почуття.

В. Чапленко

ВИННИЧЕНКО ПЕРЕД СУДОМ МОСКОВСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ

У „Свободі" вже була редакційна нотатка про те, що в газеті „Літературна Україна", ч. 61, з 4 серпня цього року, надруковано статтю „Перед судом історії", з якої видно, що там не думають „реабілітувати" письменника В. Винничека. Уже самий факт, що цю статтю написала „бригада" з трьох офіційних осіб, які підписалися під нею з повними своїми титулами, свідчить про її поліційне, а не літературознавче походження. У тій державі всезагального страху, мабуть, ніхто один не відважився навіть підлабузницьку статтю написати про таку „небезпечну" для Москви постать, як В. Винниченко. Стаття ця звертає на себе увагу ще й тим, що в ній засвідчена ще одна поразка голови Спілки Письменників України Олеся Гончара, який, як відомо, на V з'їзді письменників України домагався „реабілітації" цього безсумнівно селянсько - робітничого письменника, покликаючись на факт видавання в Росії творів дворянського російського письменника і білоґвардійця І. Буніна (хоч він так і не характеризував цього письменника. А як узяти на увагу й те, що цього вимагав у своїй книжці „Інтернаціоналізм чи русифікація?" й І. Дзюба, то стане ще ясніше, що цю статтю опубліковано всупереч українській, навіть комуністичній громадській думці, що це пряме аґентурне втручання московського імперіялізму в український літературний процес, що його, тес втручання, може, здійснює „загадковий" член редакційної колеґії газети „Літературна Україна" О. Воложенінов.

У суті своїй стаття „Перед судом історії" — це поверховий огляд усієї багатющої спадщини В. Винниченка з позиції московського „суду", а не з позиції української національної рації. У цьому розумінні показовим є й те, що навіть літературну творчість В. Винниченка „бриґада авторів" оцінює (чи, власне, знецінює), покликаючись на висловлювання про неї російських діячів та критиків, які могли читати його твори тільки в російських перекладах.

Передусім автори згадують випадкове висловлювання В. Леніна, знайдене в одному з його листів з 1914 р., про ранній і, справді, не найкращий Винниченків роман „Заповіт батьків". Ленін добачив у цьому творі „архіпогане наслідування архіпоганого Д о с тоєвського" (що його, до речі, всупереч цій думці Леніна тепер уже в Росії перевидають). Далі вони навели думку з одного приватного листа М. Горького, який знайшов у романі В. Винниченка „Рівновага" тільки „бруд і гидоту", бо Винниченко критично показав у цьому творі російських революціонерів-еміґрантів. Таких „революціонерів" узяв під свою оборону і російський „більшовицький критик" Ольмінський.

Використавши для знецінення спадщини Винниченка такі випадкові висловлювання росіян, автори статті зовсім скупо подали думки про цю спадщину українських критиків. Власне, вони згадали невиразно тільки прихильне ставлення до творчости В. Винниченка І. Франка, не навівши його вислову захоплення: „І звідкіля ти такий узявся?" та ще молодечу статтю Лесі Українки, в якій вона критикує тільки дрібниці в ранніх творах В. Винниченка. Але, звичайно, вони не могли згадувати ні поцінування його творчости в „Історії українського письменства" С. Єфремова, ні численних про цю творчість статтей українських критиків 20-их років, зокрема статті М. Зерова та дискусії про „Соняшну машину". Тим то й можна з повним правом сказати, що В.Винниченко в даному разі став не „перед судом історії", коли в першу чергу повинні бути вислухані українські „свідки" — критики й читачі, а перед судом московського імперіялізму. І коли вони написали як висновок із свого розгляду, що, мовляв, „переважна більшість написаного Винниченком на сьогодні втратила будь - яке громадське та ідейно - художнє значення", то це присуд московського Комітету Державної Безпеки, а не думка українського народу.

Не мавши змоги в короткій газетній статті розглянути жалюгідну спробу „бриґади авторів" знецінити творчість цього нашого письменника, я хотів би тут спростувати тільки деякі з їхніх „звинувачень", побудовані на висловлюваннях Леніна, Горького та Ольмінського. У Винниченкових творах, справді, багато психологізму, але це реалістичний, суто винниченківський психологізм, а не достоєвщина. Це було нове в українській літературі початку XX сторіччя, цього прагнули тоді й інші українські письменники, зокрема М. Коцюбинський, що відштовхувались від давнішої української літератури, переважно етнографічно - селянської та соціяльно - проблемної. Але у Винниченкових творах психологізм був чи не найглибший, прикметний, між іншим, тим, що я його назвав би тепер експериментальним психологізмом і що його в критичній літературі про творчість В. Винниченка досі не було відзначено.

Він полягає в тому, що письменник ставить якогось свого героя в якісь незвичні умови або накидає йому якусь парадоксальну поведінку, що примушує читача напружено стежити: а що з цього вийде? Це один із моментів у творах В. Винниченка, що роблять їх дуже читабельними. Цей момент є вже в його ранніх оповіданнях, зокрема, наприклад, ув оповіданні „Босяк", в якому інтеліґентний герой, ніби й сам письменник - оповідач, пробляє з босяком різні психологічні „проби".

У романі „По свій" Вадим Стельмашенко вирішив був, внаслідок конфлікту з своїм „засланським" середовищем, ніяк не реаґувати на різні події, які звичайно викликають у людей співчуття. Та потім, повернувшись на Україну і побачивши спаралізованого батька, жертву жорстокости близьких людей, він відчув, що не може не співчувати цьому горю своїх рідних, батька й матері. У п'єсі „Пісня Ізраїля" персонаж-жид, о д р ужившись із дочкою губернатора, хотів був зректися своєї народности, та коли побачив картину погрому, не міг не кинутись рятувати своїх одноплемінників.

Можливо, що в якогось іншого письменника такі ситуації виходили б фальшиві, та у Винниченка, потужного майстра нашого мистецького слова, навіть найпарадоксальніші ситуації виходять правдоподібними, навіть таке, як от сюжетне плетиво в п'єсі „Закон". Звинувачення „бриґади авторів" у тому, що нібито Винниченко після 1905 року, в „період ганебного десятиріччя", зневірившись у революційній боротьбі, підпавши під вплив декадансу, відходить від реалізму, стає одним із найпомітніших представників занепадницької декадентської літератури не тільки на Україні, але і в Росії", не відповідає дійсності. Винничинко ніколи від реалізму не відходив, як про це свідчить навіть його фантастично-науковий роман „Соняшна машина". в якому не „реалістична" тільки сама „соняшна машина" та світове співвідношення імперіялістичних сил, а людські образи цілком реалістичні. Згрішив він проти реалізму тільки в творах із „радянського життя, якого він, живши за кордоном, не знав („Над", „Слово за тобою, Сталін").

Не відповідає дійсності й твердження авторів про те, що нібито Винниченко „паплюжить проґресивну інтеліґенцію і робить героями своїх творів відступників". Звичайно, як послідовний реаліст і геніяльний мистець Винниченко не міг ідеалізувати навіть революціонерів своєї доби і фальшивити так, як це зробив, наприклад, М. Горький у повісті „Мати", а зображував їх „живими", з усіма властивими кожній людині рисами. Щодо „відступників", які, зрадивши свою молодечу романтику, ставали звичайними обивателями й кар'єристами, то він їх подає в неґативному світлі, хоч і робить часом головними героями. Це можна сказати, наприклад, про головного героя чи не найкращого Винниченкового роману (якщо не рахувати „Соняшної машини") „Записки кирпатого Мефістофеля", багатого адвоката, що його приятелі жартом прозвали „Кирпатим Мефістофелем". Цей самовпевнений „відступник" кінець - кінцем заборсався у своїх матримоніяльних справах, і це значно знизило його „героїчність".

Але сила Винниченкового хисту не тільки в різноманітній тематиці, мотивах, ідеях, багатстві людських образів, а й у формальних мо-

Закінчення на стор. 4-ій

О. Залеський

КОМПОЗИТОР ОСТАП БОБИКЕВИЧ

Аж боязко розкривати щоденник „Свобода", бо на третій сторінці майже в кожному числі роїться від хрестиків, символів жнив „косаря". Хоч цей косар „ні на кого не вважає", в останніх двадцяти роках, від часу нового ісходу з Батьківщини, поклав він у свої покоси стільки українських музик, що їхніми іменами можна заповнити чи не півшпальти „Свободи". І знов один хрестик у числі 139-му „Свободи" повідомляє про смерть Остапа Вобикевича. Поставили цей хрестик його друзі-лісники, бо покійний, крім фаху інженера - лісника, мав ще другий фах, за яким був більше відомий в українській спільноті, був музикою - композитором, і його пісні залюбки виконували й виконують наші співаки.

Остап Бобикевич народився 4 вересня 1889 р. в селі Слобода, Долинського повіту, в Галичині, де його батько був священиком. Рід Бобикевичів посвоячений з родом Нижанківських, які займають в історії української музики видатне місце. По закінченні гімназійної науки в Стриї студіював у Відні лісництво. Працював у Дирекції державних лісів у Львові, а в році 1927 польська влада заслала його на працю в ліси аж під Варшаву. В 1944 р. еміґрував на Захід і поселився в Мюнхені, де й помер 19 липня 1970 року.

Під час гімназійної науки співав О. Бобикевич у шкільному хорі та вчився гри на фортепіяні у своєї матері та проф. Левінського в Стриї, а згодом продовжував свої музичні студії у Відні, одночасно з лісницькими. Навіть, працювавши як лісник недалеко Варшави, доїздив до професора Варшавської консерваторії Рутковського, щоб поглиблювати свої знання науки композиції.

Бувши на студіях у Відні, О. Бобикевич акомпаніював на фортепіяні співакові Романові Любінецькому, а в часі побуту у Львові був акомпаніятором хору „Львівський Боян" та скрипалеві Євгенові Перфецькому, з яким відбув концертову подорож по галицьких містах.

Як композитор виступив О. Бобикевич у 1920 році з піснею до слів В. Щурата „Червоні маки", яку вперше виконав на концерті тенор-соліст Клим Чічка - Андрієнко.

Бобикевич відомий як автор сольових пісень, яких написав понад 80 на слова різних українських поетів. Залишив також вокальні дуети, тріо та хорові твори, а для фортепіяна написав: прелюд, баляду, фантазію, жалобний марш та Українську рапсодію, яку виконувала на концертах в Мюнхені, Лондоні, Парижі та Амстердамі піяністка Галина Коваль.

У 1954 р. старанням Фонду Української Культури в Мюнхені видано збірку сольоспівів О. Бобикевича (15 пісень, в більшості до слів О. Олеся), решта лежить в рукописах. Мрією покійного композитора було видати друком 14 пісень до слів Т. Шевченка. На жаль, ця мрія не сповнилася. Твори Бобикевича „не модерні, — як писав він у листі до мене, — але писані з душі, мною пережиті". Його сольоспіви мелодійні, легкі для сприймання слухачам, з добрим фортепіяновим супроводом, в якому пізнати вправного піяніста, і тому їх часто виконували й виконують наші співаки - солісти як Р. Любінецький, О. Руснак, М. Голинський, М. Скала - Старицький, О. Гошуляк, Л. і І. Мацюки та інші.

Ледве чи хто видасть твори покійного О. Бобикевича, так само як твори інших померлих композиторів, але їх треба зберегти в одній із наших наукових інституцій, бо ці твори є дорогоцінними цеглинами в будівлі нашої національної культури.

ЗА ГІДНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЮДИНИ

На українському книжковому ринку цього року появилась нова публікація Романа Рахманного: вінніпезьке видавництво „Тризуб" видало його дві доповіді під спільним заголовком „На порозі другого півстоліття".

На це видання книжкового формату (61 стор. у брошурованому виді, 1.00 дол.) склалися два замітні виступи цього публіциста на форумі Союзу Українців Самостійників у Торонто 1967 року та Колеґії св. Андрея у Вінніпеґу 1968 року. Обидві доповіді записано на маґнетофонну стрічку і з того запису перенесено на друк.

Вони є важливим віддзеркаленням думок і поглядів того автора на пекучі питання українства в Україні, в Канаді та в інших країнах нашого поселення. Змістом вони різні, але доповнюють одна одну. Форма їх не звичайна. Перша доповідь має форму розмови із зустрічним українцем на монтреальській „горі", а друга є своєрідною розмовою з читачами й слухачами „внизу" — серед широкої громади, щоб ознайомитися з їхнім мисленням і реаґуванням на події та на сказане слово.

У першій доповіді автор дає дві різні відповіді на майже парадоксальні запитання: Якщо у нас усе так добре, то чому в нас так зле? І якщо в нас так погано, то чому в нас такий помітний поступ на різних ділянках? Найбільшого „ворога" українців автор добачає таки в „нашому власному серці", поскільки ми ще не визволилися від наших традиційних слабостей, а зокрема браку відваги демонструвати наше українство щоденно і в дрібницях.

Ось, наприклад, така „дрібниця", як український прапор.

„Щороку делеґації українських громадян північноамериканських міст звертаються з уклінним проханням до посадників чи мейорів, щоб ті дозволили вивісити на міському будинку синьо - жовтий прапор Української Народної Республіки... Але спитаю вас усіх тут: скільки прапорів українських повівало над домами українців Канади чи ЗСА в тих містах, де були вивішені ці прапори на ратушах для відзначення роковин української відновленої державности? „Ані один!" — скажу за вас усіх і за себе самого..." — Ось так твердить Р. Рахманний: „Ми виграємо дрібні битви — прапори на ратушах міст, молитви в американському Конґресі тощо — а програємо битву й усю війну за українську душу". „

Автор висуває тезу: „Наша сила не мусить проявлятися в уживанні бомб чи іншої зброї. Вистачає в нашому оточенні витворити попит на все, що українське".

Яка практична порада для нашої молоді, зокрема студентів! Невже ж вони не могли б добитися такого успіху, щоб на кожній українській хаті повівав прапор того дня, коли відзначаємо свято української державности — 22 січня? Невже вони не всилі викликати „попит на українство" в своєму оточенні — в університетських бібліотеках, в лекційних залях тощо?

В другій доповіді Р. Рахманний наголошує особливу загрозу для українців збоку т. зв. універсалістичних концепцій, просовуваних у наше середовище так правими, як і лівими колами світу. Навіть деякі зміни в Східній Европі — корисні самі по собі — внесли замішання в уми наших людей. Дехто вважає, що нам уже треба боротися не за власну державність, а за якесь „людство". (До речі, в травневому випуску „Сучасности" Р. Рахманний воює, зокрема, проти цих пропаґаторів „людства", тому, як доповнення до цієї книжки, варто прочитати і цю статтю, названу дуже яскравим заголовком: „А до того я не знаю людства!").

Псевдоуніверсалізмові автор протиставить національну гідність: „Через національне іди в універсальне, а будеш гідною людиною!"

Думки викладено ясно, щиро й переконливо. Автор не пробував бути оратором, хоча його стиль дійсно ораторський, і тому добре, що ці доповіді опубліковано з маґнетофонної стрічки, а не з писаного тексту, бо таким чином збережено безпосередність мислення і вислову.

Орися С.

ПІДВИЩИЛИ ВЧИТЕЛЬСЬКИЙ ФАХ

Торонто. — Цього року відбулись два курси, в Інституті св. Володимира, для вчителів української мови за звуково-зоровою методою Чілтона. Обидва курси провадила п-і Рома Франко, професор-мовознавець із Саскачеванського університету. Курси закінчили 35 переважно молодих учителів, і тепер вони будуть застосовувати в своїй шкільній практиці методу Чілтона. Ця метода допомагає учням швидше заучувати слова й опановувати мову.

Софія Наумович

БЛАЖЕННІШИЙ НА ВІДВІДИНАХ У ФРАНЦІЇ

(5)

„Після цієї релігійної церемонії всі були учасниками скромної трапези у товаристві Кардинала Сліпого. Борис Вітошинський, журналіст з Парижу, подякував в імені всіх Кардиналові за його відвідини, нагадуючи його терпіння в часі 18-річного заслання у Сибіру. Накінець монахиня з Мустіс та українська дівчина піднесли Кардиналові дарунок."

Цей репортаж ілюструють дві знімки, з яких одна зображує Кардинала в оточенні Кир Володимира, о. Нарожняка та французького архиєпископа Женні,Дуаєна Фремен дю Сартеля та о. Бріку, а друга — групу „північних" українців, на якій видно молодь з прапорами та пані Юцишин і її доньку Марійку, студентку, що тримає „хліб-сіль", а побіч неї монахиню. За ними всі учасники з Ле Като.

У Ліоні — суперникові Парижу

Друге місто Франції і таке ж старе, як Париж, — Ліон, мало теж честь гостити у себе нашого Кардинала-Ісповідника в днях 13-15 липня 1970 р. З огляду на брак українського журналіста чи бодай дописувача в тому місті мусимо користуватися звідомленнями французької преси, яка зрештою зробила це з прикметною їй інтеліґенцією та легкістю. Що більше, у своїх перших статтях вона користувалася звідомленнями паризьких часописів, повторяючи за ними відомі вже нам факти. Ось „Ехо — ля ліберте" з 13 липня, ще перед приїздом нашого Кардинала, пише:

„Прибувши з Парижу, де він відправляв учора торжественну Службу Божу в Нотр-Дам, кардинал Сліпий, Верховний Архиєпископ УКЦеркви, продовжує відвідини своїх українських громад.... У Парижі він був офіційно прийнятий кардиналом Марті та монс. Альбертіні, апостольським нунцієм. На офіційному бенкеті кард. Сліпий пригадав давні, але завжди живі зв'язки між Францією й Україною. Від звільнення часу свого в 1963 р. український Верховний Архиєпископ живе в екзилі у Римі. Ув'язнений після війни в час кривавих переслідувань, звернених проти його Церкви, він провів 18 років у совєтських тюрмах. „Наша Церква, — сказав він, —яка нараховує сім мільйонів вірних в Україні і майже два мільйони розсіяних у світі, була примушені зійти у катакомби, щоб зберегти свою католицьку віру й обряд". Він підкреслив, що нові переслідування турбують не тільки українців, але й західній світ. Тому, щоб скріпити свою Церкву, Верховний Архиєпископ запропонував на екуменічній раді Ватикану II створення українського Патріярхату. Він думає, що це вдасться здійснити. Цю ідею підтримала більшість східніх патріярхів, які навіть особисто інтервенювали у цій справі перед папою".

Далі переказуючи дуже докладно життєпис нашого Кардинала, автор репортажу повідомляє, що у вівторок 14 липня Кардинал відправить українську Службу Божу у церкві св. Атанаса, парохом якої є о. монс. Василик, а допомагає йому о. Салевич, бо парохія нараховує 1.300 вірних у таких місцевостях: Вілербан-Кюсе, Вільфранш, Сент-Етієн, Діжон, Монбар, Ле Крезо, Вен і Монлювон. Репортаж оздоблений знімкою нашого Блаженства, узятою з брошурки Ділового Комітету, зредаґованої о. радн. Нарожняком.

„Ле Проґре" з 14 липня звітує про причал нашого Блаженства літаком на летовище Ліон - Бріон із знімкою з кулюарів аеропорту, на якій видно побіч Кардинала — о. шамб. М. Василика й о. Салевича, а з французів о. Мішлаовна з Центру Християнської Єдности і о. Блянка де ля Фонтена, що заступав відсутнього у Ліоні кард. Ренара.

„Дернієр ер Ліоннез" з 14 липня містить знімку з аеропорту побіч побільшеної голови Кардинала вгорі. Переповідаючи для ліонських читачів те, що було у Парижі, він додає, що українську делеґацію очолювали пп. Петрик і Корчан.

Ця ж сама „Остання ліонська година" — Дернієр ер Ліоннез та „Ле Проґре" з 16 липня широко описують прийняття нашого Кардинала у Міській Раді Ліону. Запитуємо дещо з обидвох щоденників:

„Якщо короткий побут кард. Сліпого у Ліоні мав на меті зустріч з українською громадою, то важливі інші зустрічі додають його поїздці куди ширшого значення. Приймаючи його у середу ранком, п. Люї Прадель, мер Ліону, віддав честь не тільки Князеві Церкви, єдність якої у розсіянні заслуговує на симпатію, але й висловив почування міських чинників та населення, які бажали б оточити українців, як теж інших еміґрантів, що тужать за своєю батьківщиною, — сердешною й корисною дбайливістю.

Привітавши свого Достойного Гостя, п. Прадель пригадав йому коротко історію Ліону, яка включає багато релігійних сторінок і залишила велике культурне багатство. Кардинал Сліпий, який згадав про свій останній побут у Ліоні 1930 р., ствердив великі зміни, які зайшли з того часу. Він висловив своє захоплення його модернізмом, розвитком та інтенсивною культурною і релігійною діяльністю, що заставляють його мати спеціяльну „слабість" для Ліону. Він же воліє наше місто від Парижу!

Так ото розмови з п. Праделем, кард. Сліпим і монс. Маланчуком, яким товаришили о.шамб. Василик, о. Салевич, позначалася щироким і приязним зрозумінням. Мер Ліону бажав би затримати довше Митрополита, щоб особисто показати йому особливості міста. На жаль, час не дозволив Кардиналові на це. Вони говорили ще про інші українські громади, як теж про недавні подорожі Кардинала до Еспанії й Америки. Під кінець розмов, що велися у його кабінеті, п. Прадель запросив своїх гостей оглянути сальони Міської Ради, пишніть яких викликала подив Кардинала.

Українські прелати висловили теж вдячність Міській Раді Вільурбану за гарну церкву св. Атанаса, довірену українцям для Богослужень, як теж за можливість правити Кардиналові торжественну Службу Божу в катедрі св. Івана.

Того ж дня по полудні Кардинал вилетів літаком до Парижу, де мав бути прийнятий президентом Республіки п. Жоржем Помпіду.".

Наш Кардинал у Люрді

Як було запроєктовано, велика українська проща до Люрду, очолена Верховним Архиєпископом кард. Йосифом, відбулася 31-го липня і 3 серпня 1970 р. Вона теж стане історичною, як і всі інші святкування, що проходили в часі його побуту у Франції. На жаль, маємо досі тільки телефонічні звідомлення, очевидно дуже короткі й невичерпні. Проте, постараємося їх передати.

Отож ця проща була найчисленнішою з усіх, що їх до сьогодні організували українці. Коли попередні нараховували 100-200 людей, то ця остання мала кругло 500 прочан з усієї Франції, в тому числі коло 50 осіб з

(Закінчення на стор. 3-ій)

БЛАЖЕННІШИЙ НА ВІДВІДИНАХ У ФРАНЦІЇ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Англії та інших країн. Уже заздалегідь поїхав до Люрду наш зразковий організатор о. шамб. М. Левенець, щоб усе підготовити як належить. Його заходи у французького тамошнього духовенства увінчалися таким великим успіхом, якого не всім дано зазнати. А саме у великому поході зі св. Тайнами, що є найторжественнішою відправою і триває поверх півтори години — запропоновано, через о. Левенця, нашому Кардиналові цю виїмкову почесть — несення св. Тайн, в оточенні численних кардиналів, архиєпископів, єпископів, священства та монаших чинів усіх країн, націй і рас. Крім того у цьому поході беруть участь хворі, калікі та нещасні, які приїжджають з усього світу з надією на чудесне уздоровлення.

Несення св. Тайн звичайно доручають найстаршому рангою, чи урядом кардиналові. Мабуть, таким був саме наш Кардинал, коли йому цю почесть віддали, щоправда побоюючись чи з огляду на свій вік та знищене у тюрмах здоров'я, наш Кардинал зможе витримати цю дуже важку дорогу з триманням рук майже понад голову. Та наш Верховний Архиєпископ не зважав на труд, а прийнявши цю почесть для української прощі, силою волі і напруги виконав її подивугідно. Супроводжали його очі всіх прочан, міщан і духовенства, бо його білий клобук був видний здалеку. Тисячі вірних присідалися до молитви за Україну та її католицьку Церкву.

Французькі спостерігачі мали тільки одне окреслення: це, як казали, „ен сюксе спленді" — це надзвичайний успіх.

Закінчення

На цьому треба закінчити звіти з перебування нашого Ісповідника у Франції Року Божого 1970-го. Вони далеко не повні, — адже Кардинал був також на сході Франції, — у Мецу, Страсбурзі, Маквілері, а далі на півдні — в Тулузі. Треба сподіватися, що місцеві українці доручать комусь писати враження з цих місць і переслати їх до секретаріяту Ділового комітету (186, б-р Сен-Жермен, Париж), зокрема напевно подбають про те вп. Отці-Священики. Зі свого боку дякую всім, що передали чи переказали мені необхідні інформації.

З діяльности СФУЖО

На засіданні Управи Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, СФУЖО, до якої входить організоване українське жіноцтво з 11-ти країн вільного світу, референтка зв'язків п-і Олена Процюк повідомила, що Федерація цього року вже взяла участь у Конгресі Федерації Жіночих Клюбів Америки в Тексасі, в Міжнародному секторі, заступаючи там українські справи. Цього року СФУЖО візьме у вересні участь у конгресі Міжнародного Жіночого Союзу, в Німеччині, та в Конференції Міжнародного Гуманістично-Етичного Союзу цього місяця в Бостоні. У пресовому органі СФУЖО, журналі „Українка в Світі" з червня 1970 р. є звернення до свідомого жіноцтва, щоб воно активніше підтримувало фінансовими пожертвами працю Централі СФУЖО, бо „в останніх часах є потрібні більші фонди на все ширші міжнародні зв'язки, на видавничу діяльність, на відремонтування бюлетеню „Українка в Світі". Наступний Конгрес СФУЖО запляновано на 1972 рік.

Матура в Школі Українознавства „Рідна Школа" в Клівленді

Абітурієнти Школи Українознавства Т-ва „Рідна Школа" в Клівленді

Бурхливе життя американського довкілля із шаленим темпом. У вирі цієї стихії обезсилюються навіть сильні, брудяться навіть чисті, ламаються незломні і хворіють навіть цілком здорові. Важко встоятися обороцем доброго і гарного.

... А вони встоялись!

Вони — молоді паростки „сонця і весни" Вони — життєрадісні юначки й юнаки, діти окруження розбурханої стихії з відчуттям сили росту на ґрунті двох культур, з яких одніеі не бачили, одначе усвідомили відчуття молодої душі та сприйняли чистим серцем.

Вони, це 17 із 350 учнів Школи Українознавства Т-ва „Рідна Школа" в Клівленді, успішно закінчили одинадцять років пізнання рідної мови, культури, історії, літератури, географії.

Вони, що поза школою роками — заповняли українські домівки, носили юнацькі однострої, сиділи при палаючих ватрах на узліссі природи і прислухалися до слів своїх виховників. Вони, що були членами українських хорів, вивчали мелодійний чар українських пісень.

Вони, що творили українські спортові дружини, називали їх українськими назвами і показували потребу розвитку не тільки душі, але й тіла. — Вони, що вивчали красу української музики.

Вони, що не цуралися свого і навчалися чужого.

Вони — також учні американських шкіл, які не відставали ні в чому від американських учнів. Противно, вони стояли вище від своїх колег не тільки в знанні шкільного матеріялу, але й у вияві культури.

Вони, це діти українських батьків, учні XI кляси — абітурієнти Школи Українознавства м. Клівленду: Евген Апостолюк, Богдан Балагутрак, Андрій Винярський, Богдан Волошин, Василь Гаваль, Дарія Данилишин, Богдан Дмитрик, Ігор Жига, Зенон Крісластий, Роман Любінецький, Володимир Масний, Люба Моцьо, Галина Сліпець, Володимир Стрілецький, Анна Фаріон, Валентина Яременко.

Всі вони задемонстрували знання українознавчих предметів письмово 2 і 3 травня та усно 17 і 24 травня і приступили до кінцевого іспиту під проводом Іспитової Комісії, затвердженої Шкільною Радою УККА в складі: професор М. Ждан — голова, проф. Олена Дуб — заступник, та члени — п-ні Ярослава Піхурко — вчителька історії України та географії з природознавством, п-ні Ярослава Барнич — вчителька української культури - мистецтва та В. Іванчук — вчитель української мови й літератури.

Матуральні іспит, 3 абітурієнти: Богдан Балагутрак, Андрій Винярський та Зенон Крісластий здали з відзначенням, 5 — з дуже добрим поступом, 6 — з добрим і 3 з достатнім.

Святковий вечір з роздачею матуральних свідоцтв Шкільної Ради УККА та градуаційних дипломів від Американської Шкільної Ради м. Парми, Огайо, відбувся 14 червня в залі Чіф Люіс Рес. за стараням Батьківського Комітету під управою п. С. Апостолюка, пані Е. Винярської.

Вечір привабив до себе абсольвентів та їх батьків і їх ніх друзів.

Програмою Вечора керував п. Григорій Крісластий.

Вступну молитву провів о. катехит Евген Боднар, який також з'ясував абітурієнтам можливості молодечих життєвих спокус, особливо в час перебування їх серед американської студіюючої молоді і закликав їх триматися рідних засад української культури, традиції, церкви, не забувати своєї мови та бути гордими зі свого українського походження.

Від батьків абітурієнтів — щиро дякував п. С. Апостолюк.

Щирими були виступи п-ні Ярослави Барнич та професора Я. Кльованого — директора Рідної Школи ім. Т. Шевченка Українських Православних Парафій м. Клівленду.

Опікун XI кляси В. Іванчук бажав випускникам щастя, успіху в житті та посвятнього відчуття української приналежности.

Абітурієнти Андрій Винарський, Зенон Крісластий і Богдан Балагутрак дякували за навчання та обіцяли бути вірними засадам, яких навчилися.

Директор Олена Дуб попрощала абітурієнтів щирими словами та закликала їх до дальшої праці над собою для обездоленої Батьківщини.

На вияв своєї вдячности абітурієнти обдарували своїх вчителів китицями червоних троянд, а опікуна кляси — оперою на плитах „Запорожець за Дунаєм".

Згадати треба факт рідкісний, прикладний для багатьох членів нашого суспільства. В рядах абітурієнтів до кінцевого іспиту - матури приступила, як учень - приватист п-ні Ірина Кулик, мати сімох дітей — учнів Школи Українознавства. Після дворічної підготовчої праці над собою в рямках вимог шкільної програми навчання п-ні Кулик усвідомила, що батьки повинні стати близькими домашніми корадниками і вчителями своїх дітей у їх підготовці до українознавчих предметів, а можуть бути тільки тоді, коли самі познайомляться із програмою навчання.

Бурхливе життя американського довкілля мчить безупинно вперед. Встоються тільки сильні, сильні духом, сильні серцем, сильні розумом! І таким сильним в дорогу життя — щасти, Боже!

В. Іванчук

Молодий науковець д-р Дмитро Штогрин

Оттава. — На Оттавському університеті молодий науковець мґр. Дмитро Штогрин успішно захистив дисертацію про поета-неокласика Павла Филиповича. Праця має понад 500 стор. машинопису. Д-р Дмитро Штогрин працює тепер у ранзі професора-асистента. Ступінь магістра він здобув у 1958 р. в Оттавському університеті, скінчив Бібліотекарську школу й працював за фахом, закінчуючи дисертаційну працю. Молодий науковець є опікуном Української Студентської Громади при Оттавському університеті, членом НТШ, Українського Історичного Т-ва, а тепер і головою Т-ва Українських Бібліотекарів.

Демобілізованих із совєтської армії скеровують на Сибір

Київ. — В СССР відбувається чергова демобілізація вояків і старшин совєтської армії. „Молодь України" з 12 серпня у вістці під наг. „Мільйон робітничих вакансій" подала, що „у всіх районах СССР швидко розвивається економіка", і тому демобілізовані з армії зможуть легко потрапити на працю. Але після першого речення, наведеного вгорі, газета подає думку, що „конкретно найбільша потреба в кадрах є, у першу чергу, безперечно, у східніх районах країни, на території Сибіру". Сказано, що „в Сибіру кожний одержить роботу по душі: на будівництві електростанцій, трубопроводів, залізниць та шосейних доріг, комбінатів нафти, підприємств чорної і кольорової металюрґії... Десятки тисяч людей готові прийняти радгоспи Казахстану, Сибіру, Далекого Сходу. Там потрібні комбайнери, трактористи, шофери, спеціялісти сільського г о с подарства". Хто з демобілізованих поїде туди „за системою організованого набору, той дістане одноразову допомогу, безкоштовну дорогу в один бік, а тим, які будуть спершу вчитись, — дадуть безкоштовно гуртожиток, харчі та спецодяг. У довгій вістці згадано лише раз коротко, що не всі демобілізовані мусять їхати на Сибір чи на Казахстан: „Звичайно, велика кількість робітників потрібна і в інших районах СССР".

Число безробітних між молоддю збільшилося до 15.7 відсотка

Вашингтон. — Число безробітних між молодими людьми в червні й липні цього року збільшилося до 15.7 відсотка, що є найвищим відсотком в останніх 6-ох роках. Влітї 1969 року це число становило 12.8 відсотка. Між неґритянською молоддю у віці від 16-го до 21-го року життя число безробітних становить аж 30.2 відсотка, в попередньому році в цьому часі воно становило 24.8 відсотка. Статистичне бюро в Департаменті Праці стверджує, що вигляди на те, щоб дістати працю — погіршилися. Треба пригадати, що число безробітних всіх робітних сил в червні становило 4.7 відсотка, а в липні — 5 відсотків. Число молодих робітників становить цього року коло 13.3 мільйона, а минулого року воно виносило 13.1 мільйона. Число незатрудненої молоді становить 410,000, з чого 210,000 втратило працю того року, що не було вільних варстатів праці, а 200,000 не дістали праці як новозголошені на ринку праці. Між цими останніми є поважне число тих молодих, які були звільнені з військової служби у зв'язку зі зменшенням американських збройних сил у південно-східній Азії.

ЛИВАНСЬКИЙ УРЯД ЗАЛЕГАЛІЗУВАВ комуністичну партію і так званий Ливанський Націоналістичний рух, який — під проводом лікаря д-ра Георга Габаша, має власну „ліву" партизанську організацію. Ливан є першою арабською країною, в якій залегалізовано комуністичну партію, яка в усіх інших арабських державах заборонена. Ливанський міністер внутрішніх справ, Камаль Юмоблят, який зараховує себе до „лівиці", думав таким чином перешкодити виборові нового „правого" президента Ливану, але цей задум не вдався.

Українське радіо в Еспанії

„Існують можливості українських радіопересилань до СССР з Португалії, від півгодини до 1 години денно, зміст не контрольований, але українці мусять самі оплачувати редакторів", сказано в тижневику „Гомін України" з 15 серпня. В Еспанії уряд майже припинив українські радіопередачі, у зв'язку з економічними переговорами між Еспанією та СССР: „У висліді інтервенції голови АБН Я. Стецька та численних листів до уряду від українців з усіх країн, заступник голови еспанської держави доручив міністрові інформації переглянути справу українських радіомовлень і поладнати її в користь українців. Але досі немає ще позитивної відповіді".

Вписують до Рідної Школи в Торонті

Торонто. — Канцелярія Рідної Школи про українській католицькій парохії Пресвятої Євхаристії в Торонті продовжує запис учнів та повідомляє, що навчання в Рідній Школі розпочнеться цього року в суботу 12 вересня, о год. 9:30 ранку, у приміщеннях школи Святого Імени (Holy Name) при вулиці Карлав, ч. 690. Рідна Школа має постійні лекції з релігії, кляси від 1ої до 6-ї, які будуть працювати в понеділок, середу й суботу; клясу для англомовних дітей, які вивчають українську мову; крім того, є лекції вивчення українських танків, співу, проби шкільної оркестри. Записувати дітей в парохіяльні канцелярії: 515 Бродв'ю в Торонті.

Уряд перестерігає американців, щоб не пили нездорової води

Вашингтон. — Бюро в справі гігієни води при Департаменті Здоров'я, Освіти і Суспільної Опіки досліджувало воду в стейті Вермонт та у вісьмох великих метрополіях в цілій країні і видало пересторогу для населення, щоб воно не пило нездорової води, яка може спричиняти різні недуги. Досліди обіймали 18.2 мільйона осіб. Бюро ствердило, що великі водні системи, такі як в місті Ню Йорку і Сінсіннаті (Огайо) постачають здорову воду. Згідно з цими дослідами 900,000 осіб п'ють дуже нездорову воду, деколи в ній є арсен, оливо і шкідливі бактерії. Два мільйони осіб мають не повновартісну воду, яка є здорова, але не має приємного смаку, запаху й вигляду. Найбільше нездорової води постачають малі водні системи водопроводів, які обслуговують місцевості, що мають менше число населення як 100,000. Стейтові уряди здоров'я не мусять приймати за свої ствердження федерального уряду здоров'я, але вони з ними рахуються. Коло 150 мільйонів осіб споживають воду з водопроводів, а решта населення бере воду з криниць та з природних джерел. Цісі води не досліджували.

РЕФОРМА ПОШТОВОГО ДЕПАРТАМЕНТУ

Після підписання нового закону про реформу Поштового Департаменту президент Ніксон став до фотографії з минулими і теперішніми головними поштмайстрами. На світлині колишні поштмайстри (зліва-направо) Едвард Дей, Артур Соммерфілд, В. Марвін Вотсон, Джеймс Фарлі, Ніксон, головний поштмайстер Вінтон Блави та колишні поштмайстри Лоренс О'Браєн і Джан Ґроновскі. На світлині бюрко, якого вживав перший головний поштмайстер Бенджемін Франклін. На бюрку давніша і нова печатки Поштового Уряду.

НОВА „НАКАЧКА" ПРАЦЮЮЧИХ

З почину „кращих комсомольських колективів республіки", в Україні розпочалась нова партійна „накачка" працюючих. Не названі точно „комсомольські колективи" мали б зобов'язатись виконати понад норму всі пляни праці „для гідної зустрічі 24-го з'їзду КП ССР". З'їзд відкладено на наступний рік, але трудящі зобов'язані вже тепер активніше працювати. Як зразок такої праці, „Молодь України" з 2-го серпня подавала, що на Київському заводі сільсько - господарських машин робітники зобов'язались виконати річні пляни до 26 листопада. Крім того, в одній із бригад заводу, „кожен член колективу відпрацює для благоустроєння території заводу по 40 годин", очевидно безкоштовно.

ВИННИЧЕНКО ПЕРЕД СУДОМ МОСКОВСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ментах його творів, в умінні „малювати" засобами української мови, якими він просто чарує читача, бере в свою обладу.

А втім, Москву, либонь, мало цікавить характер Винниченкової творчости, їй тільки треба його і з цього боку знецінити, щоб дошкульніше вдарити по тому, що він був „одним з організаторів контрреволюційної Центральної Ради", очолював буржуазно - націоналістичну Директорію, проводив войовничу антирадянську політику", як пише, на доручення КГБ „бриґада авторів", повторюючи цей „мотив" у статті декілька разів. Найбільший для Москви у Винниченка „гріх" — те, що він хотів самостійної України, хоч би навіть „радянської", але самостійної. А „бриґада" ж із трьох „кандидатів філологічних наук" свою писанину закінчила ствердженням антиконституційного в СССР факту, що, мовляв, „українська Радянська Соціялістична Республіка" є „невід'ємна (? — В. Ч.) складова частина" „Країни Рад".

Хоч „бриґада авторів" почала була свою статтю згадкою про те, що нібито „черговий спектакль" серед української еміґрації „зараз розіграється з нагоди 90-річчя від дня народження В. Винниченка" (в дійсності цього немає) і через те можна було б думати, що останнє й було приводом до написання цісі статті, але насправді причиною для її появи була, мабуть, ота вимога Олеся Гончара, І. Дзюби і ширшого кола читачів на Україні „реабілітувати" нарешті письменника Винниченка. Це останнє можна добачити в змісті одного з останніх абзаців статті, де автори нарікають на „тенденцію... намагання розглядати його літературну спадщину у відриві від його світогляду та антинародної (?! — В. Ч.) політичної діяльности", що „нерідко має місце". Таку тенденцію добачили вони й у вступній статті до виданої ще до окупації Чехо - Словаччини в Братиславі збірки Винниченкових оповідань.

Але даремні зусилля: Винниченка ніхто не може викреслити з історії українського письменства, як і з історії нашої визвольної боротьби.

ФОТОРЕПРОДУКЦІЇ ОБРАЗІВ СОФІЇ ЗАРИЦЬКОЇ

Брюссель. — У журналі Центральної Управи Спілки Української Молоді в світі „Аванґард" з червня 1970 р. поміщені матеріяли різних авторів про видатну українську малярку в Парижі п-і Софію Зарицьку, її портрет і три фоторепродукції з її образів, у тому монотипію „Двоє дівчат" — у кольорах. Обкладинка числа журналу також прикрашена репродукцією образу Софії Зарицької на тему матері й дитини. Восени цього року малярка виставлятиме свої нові праці в „Сальоні Незалежних" у Парижі.

Різне

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 22-го серпня 1970 р.:

НЮАРК, Н.Дж. — Місячні збори Т-ва „Чорноморська Січ", Відд. 14, о год. 7-ій веч. в Союзовій домівці при 690 Sanford Avenue, Newark, N.J. Проситься членів прибути та вирівняти залеглі вкладки. — В. Роговський, го.; М. П. Отрок, секретар; Ф. Микулинець, кас.

СУБОТА, 5-го вересня, 1970 р.:

БРУКЛИН, Н.Й. — Квартальні збори Т-ва Б. Хмельницького, Відд. 158, о год. 7-ій веч. в УНДомі при 216-218 Гренд Стріт, Бруклин, Н.Й. Управа просить вирівняти залеглі вкладки, розмети за померших членів і за автобусові білети до Стовн Рідж та привести нових кандидатів у члени. — Петро Польний, заст. предс.; Михайло Кіт, рек. секретар.

Праця
MALE

Праця
HELP WANTED FEMALE

Real Estate

ТАРЗАН, Ч. 6415. Тарзан хо че навчити батузів чемности

Горді що вбили десять загрозливих левів, вісім списоносців батузів сповнені такої ароганції, що вони сердить Тарзана.

Тільки батузі всилі вбити так багато левів, так хоробро, Мамбо, сину Вави. Але я, Тарзан, можу навчити вас чогось, чим батузі повинні користуватися!

Пусте, Тарзане! Ми, батузу, знаємо все, що повинні знати — без учителів!

Річчю, якої я хочу навчити батузів, є ввічливість — супроти інших мужів!

Пусте, Тарзане! Ввічливість є тільки для слабих мужчин або для жінок!